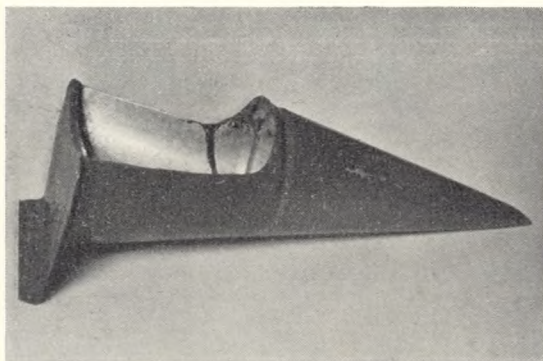

Fig. 200.
Nyt patenteret
blomsterbæger.

Et nyt blomsterbæger til gravsteder

Fuldmægtig A. Hilsøe

Fra tidernes morgen har det været skik og brug at ofre til de døde, og det kan vi være glade for i dag: Tænk hvad der er fundet i gamle, ægyptiske grave eller i vore egne vikingegrave af våben, smykker, brugs- og kunstgenstande, hvilket har hjulpet forskerne til at skaffe os oplysninger om livet og menneskene i hine tider. Også madvarer har været brugt som offergaver, og kineserne sætter endnu nogle steder fyldte risskåle på gravene. Men vi i vor tid ofrer da ikke til gravene? Jo, det gør vi, — vi ofrer blomster enten i form af kranse eller i buketter.

Kransene dominerer jo mest ved selve begravelsen, og senere er det som regel kun en enkelt krans til jul eller ved fødsels- og dødsdag, men den vekslende blomsterbuket er det stadigt tilbagevendende offer og vor hilsen til den afdøde, så længe vi har denne i nær og kær erindring. Da man jo gerne vil bevare buketten frisk og pæn så længe som muligt, anskaffer man sig et blomsterbæger af blik, og i et sådant sætter man buketten.

Før i tiden var disse bægre af form som vor barndoms kræmmerhuse til bolsjer eller til at hænge på juletræet og beregnet til at stikke i jorden. Herved blev spidsen ofte beskadiget og derved utæt. Ligeledes sprængtes de let i lodningen ved frysning, hvis de stod med vand i, blot det frøs en dag eller nat.

Nu har en københavnsk blikkenslagermester opfundet og patenteret en ny form for blomsterbæger, som det sidste års tid

har fundet stor udbredelse på kirkegårdene. Materialet er også her blik og stamformen den samme som det gamle, men den ene halvdel af bægeret er forlænget ca. 10 cm og forsynet med en lille fod, således at det kan ligge på jorden i en svagt skrånende stilling og endda holde tilstrækkeligt vand til blomsterne.

Bægeret kan, om ønskes, skjules under et dværgtræ, en erica eller lignende, så man kun ser blomsterne titte frem, og om vinteren kan det stikkes ind i grandedekorationen, så blomsterne synes at ligge direkte på granen. I alle tilfælde er vandoverfladen større og har mere luft over og derfor større udvidelsesmuligheder end i det gammeldags bæger, så faren for frostsprængning er minimal. Foden foroven gør, at det også let kan stilles mere eller mindre skråt op ad et monument eller en stenhøj, uden at det skal trykkes i jorden, så spidsen ikke beskadiges.

Dette nye bæger synes alt i alt at opfylde de krav, der med rimelighed kan stilles til et sådant, og da prisen også er rimelig, kan det trygt anbefales.

En katafalkvogn

Fra Esbjerg erhvervskontor har vi modtaget nedenstående:

I 1945 anskaffede Esbjerg kommunes kirkegårdsbestyrelse en katafalkvogn, der var konstrueret af mekaniker *Chr. Larsen*, Nørregade 82, — og ved brugen i de følgende år viste vognen sig at være uhyre stabil og meget let håndterlig, hvorfor Esbjerg kommune nu har anskaffet 3 vogne, og til Varde kirkegårdsbestyrelse er anskaffet 1 katafalkvogn.

Konstruktionen er kort fortalt følgende:

Opbygningen er sket ved sammensvejt-sede stålror, der dels giver en let vogn, dels en vogn, der er meget stabil, idet den første vogn har været anvendt gennem 7 år uden reparation. Længden er 2,00 meter og bredden 0,72 meter. Der findes, som fig. 201 viser det, to bærehjul samt to støttehjul, som er ophængt på en sådan måde, at katafalkvognen kan drejes omkring sin egen akse, så selv på gamle kirkegårde, hvor der er smalle gange, kan vognen køres rundt om de mest skarpe hjørner. Støttehjulene er 14

tommer i diameter, og bærehjulene er 24 tommer, og alle hjul går på kuglelejer. Overdelen består af en mat sortlakeret træplade og sidepladerne af masonit, der er sortlakeret med en staffering i guld. Vognen er afprøvet med en vægt på 400 kg. På den ene endeflade findes en bremseanordning, således at kirkegårdsbetjenten eller en af ligbærerne ved et enkelt greb kan bremse vognen.

Der har været stor interesse for den snilde og enkle samt praktisk konstruerede katafalkvogn.

Fig. 201.
Katafalkvogn
i Esbjerg.

Litteratur om kirkegårdsforhold i de nordiske lande

Havearkitekt Johannes Tholle

Fortsat fra pag. 88, sluttet

III. NORGE

Mærkeligt er det, at Norge er så fattig på litteratur om dette emne. Faktisk kender vi kun eet selvstændigt arbejde, der er en pjece på bare 12 sider oktav, og som for adskillige år siden er udsendt af fylkesgartner *R. Aalvik* uden angivelse av årstal og forlag, og med titlen: Våre kirkegårder, samt som undertitel: Anlegg og plantning av gravsteder. I bøgerne *Vor tids hage* (1939) og *Anlægsgartneryrket* (1941) findes blot et enkelt billede, og angående litteratur henvises til dansk eller tysk. Det er imidlertid forfatteren bekendt, at man allerede længe før den 2den verdenskrig fra visse sider havde planlagt en kirkegårdshåndbog, og som en personlig oplevelse kan anføres, at da kort efter krigens ophør i 1945 norske gejstlige havde fået i opdrag at fremskaffe en kirkegårdshåndbog, og en udsending i den anledning søgte mig, kunne jeg oplyse vedkommende om de ovennævnte forhold; de havde ikke været kirkemyndighederne bekendt.

Imidlertid er der dog skrevet om disse ting i Norge. I tidsskriftet *Form og Flora*, som udkom i 1937 og siges atter at skulle komme, har *Pål Sæland* skrevet afsnittet: Grav og kirkegård, og fra samme forfatter og andre har der været artikler i have- og gartnerbladene (*Norsk hagetidend* og *Norsk gartnerforenings tidsskrift* (senere *Gartneryrket*)), artikler, som for de sidste 25 års vedkommende er registreret i VK.s

rubrik: Fra tidsskrifterne. Vi skal blot henvise til Norsk gartnerforenings tidsskrift 1926 s. 192 og 1944 s. 285, Norsk hagetidend 1931 s. 105—115 og 1946 s. 274 samt *Gartneryrket* 1951 nr. 24. Norges landbrukskøles bibliotek har endvidere oplyst, at der af (nærmest) historisk stof bl. a. findes følgende artikler: Grav og Gravplads; eldre jernalders gravskikk (*Videnskapsselskapets skrifter II. Hist. filos. klasse*, 1924 no. 6), Vågåkyrkja og Vågåkyrkjegarden (Oslo 1933) og Vore gamle gravminder (*Årsberetn. f. for. til norske Fortids mindesm. bevaring*, årg. 80, 1924).

IV. SVERIGE

Kan Sverige end ikke opvise så omfattende et værk som s. 88 nævnt for Finlands vedkommende, turde det være utvivlsomt, at det talmæssigt kan præstere de fleste skrifter om kirkegårdsforhold.

Idet vi begynder med det juridiske, kan nævnes, at *Ollo Croneborg* har forfattet: *Om gravrätt* (1941), 206 sider, 8vo, samt: *Svensk gravrätts praxis* (1945), 148 s., 8vo, begge udsendt på *Svenska kyrkans diakonistyrelsens förlag*. — hvortil f. ex. dansk og norsk overhovedet ikke har tilsvarende og savner dem. Samme forlag udsendte 1943 *Else Dahl*: *Handbok i kyrkogårdsvård*, 344 s., 8vo. Af *Harald Wadsjö* udsendte *arkitekturminnesföreningen* 1919: *Kyrkogårdskonst*, der er forfattet i samarbejde med *Sune Ambrosiani*, og som